

Drumuri spre bibliotecă

Motanul dintre cărți

de Dana Nora Dinu

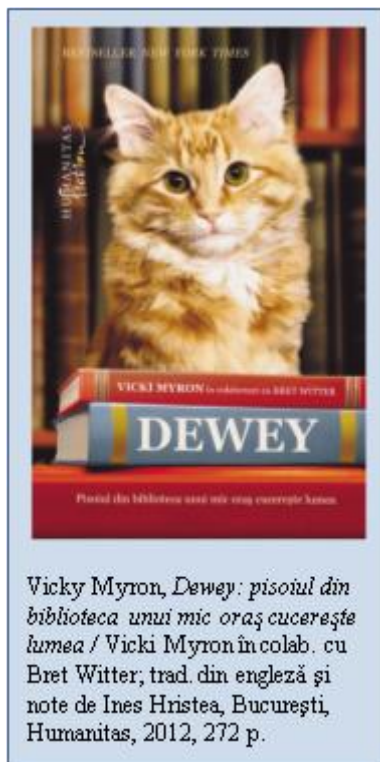
A scrie despre bibliotecă în zodia ebook-urilor și a tabletelor poate părea anacronic. Cu toate acestea, niciodată ea nu a fost doar un spațiu de stocare, ci și al redării, al creației și interacțiunilor, funcții care au trecut în prim-plan în această eră a comunicării. Pornind de la ideea că cea mai grozavă bibliotecă nu este aceea care are sute de mii de cărți, ci aceea care pune la dispoziția utilizatorilor exact ceea ce au ei nevoie, Vicky Myron, timp de 25 de ani directoarea Bibliotecii Publice din orașul Spencer, statul Iowa, S.U.A. relatează cum a reușit să integreze biblioteca în comunitate.

Mulți ani după 1989, în Estul european recent deschis către libertate, posibilitățile de orientare în domeniul bibliotecilor sau al luptei cu viața se bazuau pe experiența occidentală, care era dificil de înțeles, deoarece pornea dintr-un punct în care aici nu se ajunsese încă. Astăzi însă, când și aici multe biblioteci au parcurs drumul spre informatizare, se poate spune că diferența constă doar în momentul în care s-a luat startul. Contrar credinței idilice despre Occident - așa cum se întâmplă de obicei cu un loc inaccesibil cum era atunci - nici acolo percepția bibliotecii nu este cu mult mai clară.

Spre exemplu, și acolo oamenii cred că a lucra la bibliotecă înseamnă "să ștampilezi data de predare pe spatele cărților"¹, iar autoritățile - de cele mai multe ori oameni pragmatici, implicați în afaceri, nu au nicio afinitate în a înțelege "cum pot niște cărți frumoase" să panseze rănilor de natură economică ale orașului, și nu sunt dispuse să investească prea mult într-o bibliotecă. Totul depinde de abilitatea managerului bibliotecii de a convinge comunitatea și pe dirigitorii ei că biblioteca este "mai mult decât un depozit de cărți", afirmație care apare ca un leitmotiv în discursul bibliotecarilor de pretutindeni, dar care, fără o transpunere practică, rămâne un simplu artificiu retoric.

Născută la o fermă din apropiere, Vicky Myron dovedește că biblioteca reușește să facă față crizei evoluând și adaptându-se cerințelor societății pe care o

deservește, devenind un nod de informații și facilități pe care i le pune la dispoziție (pe lângă cărți în domeniile cu cele mai căutate slujbe - calculatoare pentru redactarea CV-urilor pentru angajare), precum și un centru comunitar esențial în surmontarea efectelor morale ale crizei economice și în menținerea coeziunii. Comunitatea din Spencer îl adoptă pe Dewey, principalul "promotor" al bibliotecii, sedusă de drăgălășenia lui, dar și datorită identificării cu destinul lui, cu abandonarea în "cutia de recuperare" de către bănci, forțele economice externe sau chiar "restul Americii, care ne mănca hrana, dar căreia nu-i păsa de oamenii care o produceau"². Vicky Myron însăși are de înfruntat o serie de evenimente dramatice: boli incurabile, alcoolismul soțului, sinuciderea unuia dintre frați, iar în final trebuie să facă față și pierderii lui Dewey, care i-a fost mereu aproape. A reușit acest lucru scriind despre el după pensionare, în colaborare cu scriitorul profesionist Bret Witter³.

Legătura dintre pisici și cărți se află pe undeva între pisicile aduse în bibliotecile antice și medievale pentru a apăra documentele de rozătoare⁴ și imaginea pașnică a lecturii lângă foc cu o pisică pe genunchi, sau pisicile de pe masa de scris a lui Hemingway. "Cea mai celebră pisică de bibliotecă" din lume poartă numele lui Melville Dewey, inventatorul clasificării zecimale Dewey, cel mai utilizat sistem de clasificare a cunoștințelor în Occident. Poate nu întâmplător tocmai în Statele Unite ale Americii - țară în care obiceiul de a atrage publicul spre bibliotecă cu ajutorul pisicilor este de departe cel mai împământenit (663 - la un moment dat, sau "mii de pisici de bibliotecă, potrivit autoarei"⁵, față de doar 23 în

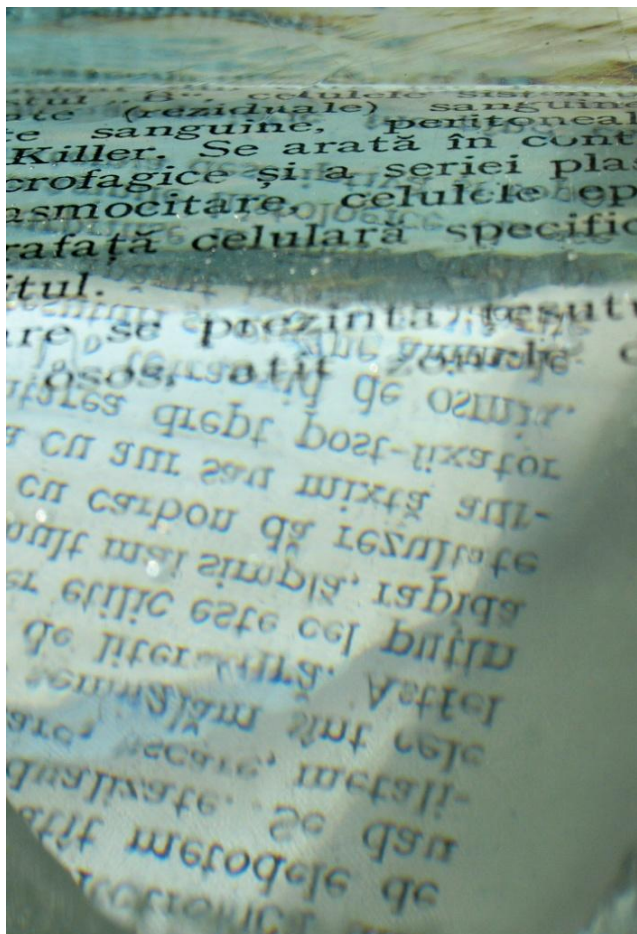
² Idem, p.32

³ Bret Witter - editor, și colaborator al mai multor best-seller-uri în genul dezvoltare și cultivarea motivării personale. A fost unul din editorii seriei *Chicken Soup for the Soul*, dintre care câteva au fost traduse și în limba română (*Supă de pui pentru...*)

⁴ Allie B Kagamaster, *History of Library Cats*, Disponibil la: <http://www.catchannel.com/media/magazines/catfancy/january-2010/history-of-library-cats.aspx.pdf>

⁵ Vicky Myron, op. cit., p.205

¹ Vicky Myron, op. cit., p.101

Europa⁶) cartea lui Vicky Myron și-a câștigat notorietatea devenind proiectul unui film cu Meryl Streep în rolul principal (Vicky Myron)⁷. După succesul înregistrat de prima carte, Vicky Myron și Bret Witter au scris în 2010 *Dewey's Nine Lives: The Legacy of the Small-Town Library Cat Who Inspired Millions*⁸, cuprinzând istorisiri ale unor încercări dramatice și rolul jucat de animalele de companie în depășirea lor, culese din e-mail-urile primite de la cititori,.

În pofida sugestiei comercial-paratextuale a copertii, cartea nu se adresează exclusiv copiilor (pentru ei, autorii au publicat ediții speciale⁹). Poate fi citită în mai multe chei, dar esența este știința supraviețuirii. Că este vorba despre încăpățânarea motanului devenit “regele” neîncoronat al Bibliotecii Publice din Spencer de a rămâne în viață într-o cutie metalică pe o noapte geroasă, de forța impresionantă a autoarei însăși de a învinge tragismul vieții, sau de potențialul întregului oraș de a se regenera în urma efectelor unor împrejurări nefaste - economice sau de altă natură - avem de-a face cu același “american way” tradus printr-o încredere fără fisuri în

⁶ Iron frog Productions, *Library Cats Map*, Disponibil la <http://web.archive.org/web/20090505231356/http://www.ironfrog.com/catsmap.html>

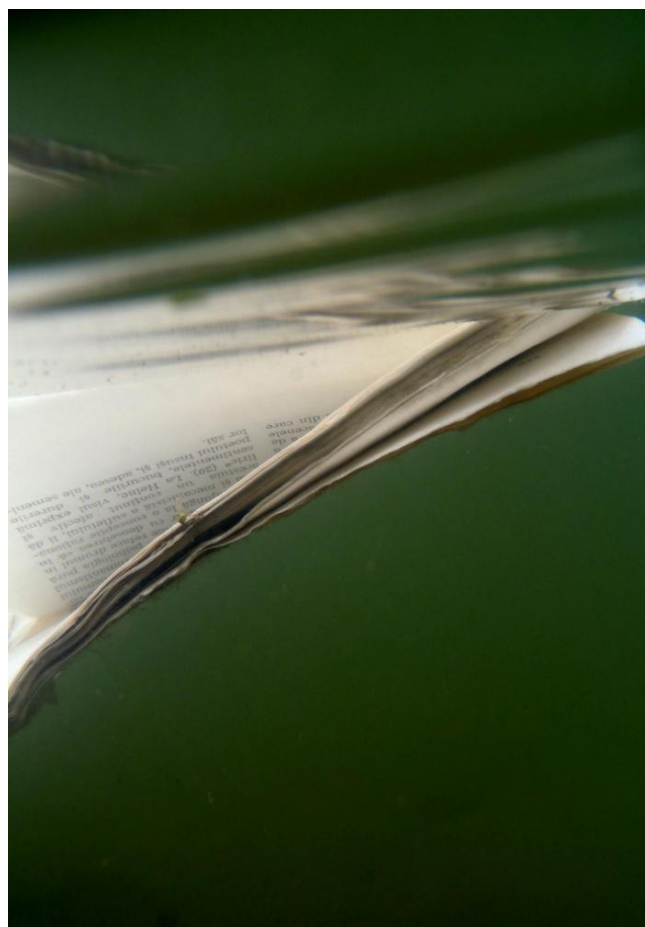
⁷ Michael Fleming, *Meryl Streep to star in 'Library Cat'*, Disponibil la : <http://variety.com/2008/film/news/meryl-streep-to-star-in-library-cat-1117995748/>

⁸ Cele nouă vieți ale lui Dewey : testamentul unei pisici din biblioteca unui orașel, care a inspirat milioane de oameni

⁹ Dewey: *There's a Cat in the Library!*, *Dewey's First Christmas in the Library*, *Dewey the Library Cat*

capacitatea proprie de a-și urmări visul indiferent de obstacolele întâmpinate. Este obișnuința de a continua drumul, de a nu fugi, ci dimpotrivă, de a intra în “ochiul furtunii”, cu obstinația fermierilor care, pe timpul Marii Crize Economice a anilor '30 - ce a spulberat vise și a distrus multe vieți - au transformat “fructele mâniei” în rod. Sau, pur și simplu, de acel “scarlettian” “în fond, și mâine e o zi”, caracteristici ieșite la iveală și în criza anilor '80, cea cu care s-au confruntat cultivatorii de porumb, descrisă și în carte - repere care pot funcționa și azi.

Desebirea dintre mentalitățile americană și europeană, în speță - românească, este, la modul reprezentativ, aceea de a nu îndrăzni nici să gândești că ar fi posibil să îți și să întreții din banii proprii o mascotă a instituției, dară-mi-te să mai și scrii o carte despre asta! Traducerea de față este o elocventă ilustrare preocupării de care “se bucură” profesiunea chiar în ochii bibliotecarilor, căci la finalul lecturii cititorii se vor fi întrebând ce vor fi fiind acelea “cartoline”¹⁰, deși prin biblioteci se găsesc o mulțime de filologi, dar aceia dintre ei care și-au făcut o faimă în domeniul publicării nu scriu și nu traduc despre bibliotecă.

¹⁰ “fișe”, care, în bibliotecile tradiționale, conțineau descrierea bibliografică a documentelor.